

[K. B. Andersen.]

fra denne betænkning — altså med betænkningens ord, at de

„får den størst mulige nyttevirkning og sættes ind på de mest betydningsfulde steder“.

Man kan vist roligt sige, at der er en almindelig og udtalt fornemmelse af, at der vides for lidt på dette område, og at det, der vides, i mange henseender er for tilfældigt.

Til denne manglende viden med hensyn til virkningen af den nugældende lovgivning og dens administration i det daglige — mangelfuld f. eks. med hensyn til, hvor effektivt den løser de problemer, den sigter på, og også med hensyn til, hvor rimeligt behovene på de forskellige felter imødekommes i forhold til hinanden — kommer et nyt behov for øget forskning af hele det sociale område gennem den vældige tekniske udvikling, vi står midt i. Der er mange sider af denne udvikling, der kan være vanskelige at overskue, men ét er vist klart for alle: at denne udvikling gennem sine samfundsmæssige virkninger rejser en række ganske nye problemer, f. eks. for familielivet, for arbejdslivet, for de ældre og på mange andre felter, problemer, det vil være overmåde gavnligt også for lovgivningsmagten at have større viden om, end der er mulighed for at skaffe uden en mere systematisk forskning, end vi hidtil har haft.

Også den linje, der i stigende grad præger moderne sociallovgivning — dels af menneskelige grunde, dels fordi det også fra et samfundøkonomisk synspunkt er rigtigt — nemlig en udvikling af de forebyggende foranstaltninger til afløsning af en blot og bar „ambulancetjeneste“, kræver øget viden og indsigt i de sociale spørgsmål.

Der er imidlertid på den forskningsmæssige side en meget væsentlig forudsætning, der må være opfyldt, for at tidspunktet for fremsættelse af et forslag som det foreliggende kan siges at være inde, nemlig at de forskellige videnskaber — for det drejer sig jo, som det også fremgår af forslaget, om en række videnskaber — har nået en sådan udvikling, at de står parat til at tage opgaven op. I forbindelse med et emne som det, der her er tale om, drejer det sig om samfundsvidenskaber, der ifølge sagens natur er nogle af de sidst udviklede videnskabsgrene. Men der er vist ingen,

der vil benægte, at de nu har nået et sådant stade og en sådan videnskabelig anerkendelse, at der ikke kan bestå tvivl om, at de nu står fuldt rede til at tage en opgave som den foreliggende op.

Det var den daværende socialminister, det ærede medlem hr. Strøm, der i foråret 1955 nedsatte et udvalg med professor Zeuthen som formand og med repræsentanter dels for den administrative praksis, dels for socialforskningens forskellige grene med det formål — som det hed —

„at overveje formen for at tilvejebringe faste og varige rammer for et socialt forskningsarbejde“.

Og det er det forslag, der blev stillet af dette udvalg, som nu med nogle få ændringer er fremsat her i tinget af den højtærede socialminister.

Udvalget overvejede forskellige muligheder for rammerne for dette forskningsarbejde, men standsede altså ved tanken om oprettelse af et selvstændigt forskningsinstitut.

Det har for udvalgets overvejelser været afgørende at få skabt mulighed for et mere kontinuerligt og langsigtet arbejde, end der kan ydes gennem det forskningsarbejde, de forskellige ministerier og institutioner hidtil har drevet. Et sådant mere langsigtet arbejde er vel også forudsætningen for, at der til enhver tid kan være en højt kvalificeret forskerstab til rådighed for de løbende opgaver — derfor det selvstændige institut. Hertil kommer et meget væsentligt synspunkt, der også er fremhævet i bemærkningerne til lovforslaget, nemlig dette, at et selvstændigt institut vil yde en helt anden garanti for virkelig forskningsfrihed end et forskningsarbejde, der er afhængigt af skiftende ministres og regeringers initiativ eller mangel på initiativ. Instituttet må udføre sit arbejde i frihed, og denne frihed må også omfatte friheden til at publicere resultaterne, hvis der skal skabes en bred, almindelig tillid til dets arbejde. Skulle det så ved en eller anden lejlighed — som et resultat af instituttets arbejde — hælde, at en eller anden kær forestilling for den ene eller anden part skulle vise sig ikke at kunne stå for virkelighedens hårde prøve, nå ja, så er det jo den slags, man må tage med som pris for fremskridt også på dette felt.